

UNIVERSITI SAINS MALAYSIA

Peperiksaan Semester Pertama
Sidang Akademik 1999/2000

September 1999

MAT 282 - Pengiraan Kejuruteraan I

Masa: [3 jam]

ARAHAN KEPADA CALON:

Sila pastikan bahawa kertas peperiksaan ini mengandungi LIMA soalan di dalam TIGA halaman dan SATU LAMPIRAN bercetak sebelum anda memulakan peperiksaan ini.

Jawab mana-mana **EMPAT** soalan.

- 1.(a) Tunjukkan bahawa $f(x) = e^{2x} - 2 \cos x - 1$ mempunyai satu sifar di antara $x = 0$ dan $x = 1$. Gunakan Kaedah Newton untuk mencari sifar ini, mulai dengan $x_0 = 0.5$ dan jalankan 3 lelaran. Adakah lelaran ini akan menumpu secara kuadratik? Jelaskan dengan tepat.
- (b) Andaikan $f(x_0) = 0$ dan $f'(x_0) \neq 0$. Buktikan bahawa Kaedah Newton mempunyai ciri penumpuan kuadratik di sekitar x_0 . Jelaskan sama ada syarat $f'(x_0) \neq 0$ diperlukan?
- (c) Gunakan penghapusan Gauss dengan pemangsaan untuk menyelesaikan

$$\begin{pmatrix} 2.15 & 0.15 & 1.22 \\ 1.08 & 3.09 & -1.12 \\ 0.75 & 2.44 & 4.88 \end{pmatrix} x = \begin{pmatrix} -0.8785 \\ -2.1174 \\ 6.2323 \end{pmatrix}.$$

Bincangkan kehilangan digit yang timbul dan kejituan penyelesaian.

(100/100)

2. Diberi jadual bagi suatu fungsi $f(x)$ di bawah:

x	$f(x)$
1.1	2.89537
1.3	3.63285
1.5	4.47918
1.7	5.46561
1.9	6.63219
2.1	8.02938
2.3	9.71989

...2/-

(a) Bentukkan jadual beza sehingga $\Delta^4 f$.

(b) Kirakan $\int_{1.1}^{2.3} f(x) dx$ dengan petua

- (i) Trapezium   (ii) Simpson $\frac{1}{3}$ (iii) Simpson $\frac{3}{8}$

Berikan ralat masing-masing.

(c) Kirakan $f'(1.3)$ dengan Kaedah Newton peringkat

- (i) satu   (ii) dua   (iii) tiga

Berikan ralat masing-masing. Kirakan juga $f''(1.3)$ dan $f'(1.4)$.

(d) Terbitkan petua Simpson $\frac{1}{3}$.

(100/100)

3.(a) Diberi jadual bagi suatu fungsi $f(x)$ berikut:

x	$f(x)$
1.1	2.89537
1.3	3.63285
1.5	4.47918
1.7	5.46561
1.9	6.63219
2.1	8.02938
2.3	9.71989

(i) Bentukkan jadual beza sehingga $\Delta^4 f$.

(ii) Cari $f(1.175)$ dengan rumus Newton ke depan peringkat 3 dan berikan ralatnya.

(iii) Cari $f(2.125)$ dengan rumus Newton ke belakang peringkat 3 dan berikan ralatnya.

(iv) Cari nilai x supaya $f(x) = 4.04$.

(b) Suatu polynomial peringkat 3 $p(x)$ melalui 4 titik $(-1, -1)$, $(0, 0)$, $(1, 3)$, $(2, 14)$.

(i) Tulis rumus Lagrange $R(x)$ untuk $p(x)$ tanpa meringkaskannya.

(ii) Bentukkan rumus Newton $N(x)$ untuk $p(x)$.

(iii) Adakah $R(x) = N(x)$? Jelaskan jawapan anda.

(iv) Cari $R(0.5)$ dan $N(0.5)$.

(c) Terbitkan rumus Newton ke depan.

(100/100)

...3/-

- 4.(a) Gunakan Kaedah Gauss-Seidal untuk menyelesaikan

$$\begin{pmatrix} 5 & 2 & -1 \\ 1.08 & 3.2 & 0.75 \\ 1.78 & -1.25 & 4 \end{pmatrix} \underline{x} = \begin{pmatrix} 9.29 \\ 4.4228 \\ -2.8412 \end{pmatrix}.$$

Mulakan dengan $\underline{x}^0 = (1, 1, -1)$ dan jalankan 3 lelaran untuk mendapat $\underline{x}^1$, $\underline{x}^2$, $\underline{x}^3$. Adakah Kaedah ini menumpu untuk contoh di atas? Terangkan dengan jelas.

Kirakan sisa bagi $\underline{x}^3$ dan bincangkan kejituan $\underline{x}^3$.

- (b) Bagi sistem $A \underline{x} = \underline{b}$ berikut:

$$\begin{pmatrix} 4.00 & 3.00 & -2.00 \\ -0.80 & 0.40 & 0.90 \\ -0.50 & 0.525 & 2.70 \end{pmatrix} \underline{x} = \begin{pmatrix} 20.02 \\ -3.999 \\ -6.798 \end{pmatrix}$$

huraikan A ke dalam bentuk $A = LU$. Kemudian selesaikannya melalui penghuraian LU ini. Terangkan sama ada jawapan anda tepat atau tidak.

- (c) Biarkan $\underline{x}$ sebagai penyelesaian tepat bagi $A \underline{x} = \underline{b}$.

Apakah $\underline{e} = (\underline{x} - \underline{x}^*)$ dan $\underline{r} = \underline{b} - A \underline{x}^*$ di mana $\underline{x}^*$ ialah penyelesaian hampiran.

Tunjukkan $\underline{r} = A \underline{e}$ dan $\underline{e} = A^{-1} \underline{r}$. Bincangkan hubungan di antara $\underline{r}$ dan $\underline{e}$.

(100/100)

5. Pertimbangkan persamaan pembezaan

$$y' = 2y + e^x, \quad y(0) = 0.$$

- (a) Dapatkan polinomial Taylor peringkat 4, dan selanjutnya carikan $y(0.1)$ dan $y(0.6)$. Berikan ralat masing-masing.
- (b) Gunakan Kaedah Runge-Kutta peringkat 4 untuk mencari $y(0.1)$ dengan $h = 0.1$. Berikan ralatnya.
- (c) Gunakan Kaedah Euler ubahsuai untuk mencari $y(0.1)$ dengan $h = 0.05$. Berikan ralatnya.
- (d) Nilai $y(0.1)$ yang manakah lebih jitu? Jelaskan.

(100/100)

-ooo0ooo-

Lampiran 1Rumus-Rumus

1.
$$x_i^{(m+1)} = \frac{b_i}{a_{ii}} - \sum_{j=1}^{i-1} \frac{a_{ij}}{a_{ii}} x_j^{(m+1)} - \sum_{j=i+1}^n \frac{a_{ij}}{a_{ii}} x_j^{(m)}.$$
2.
$$P_n(x) = f_0 + \binom{s}{1} \Delta f_0 + \binom{s}{2} \Delta^2 f_0 + \dots + \binom{s}{n} \Delta^n f_0 + \binom{s}{n+1} h^{n+1} f^{(n+1)}(\xi).$$
3.
$$P_n(x) = f_0 + \binom{s}{1} \Delta f_{-1} + \binom{s+1}{2} \Delta^2 f_{-2} + \binom{s+2}{3} \Delta^3 f_{-3} + \binom{s+3}{4} \Delta^4 f_{-4} + \dots.$$
4.
$$L_n(x) = \sum_{i=0}^n f_i \ell_i(x) \text{ dengan } \ell_i(x) = \prod_{\substack{j=0 \\ j \neq i}}^n \left(\frac{x - x_j}{x_i - x_j} \right), \quad 0 \leq i \leq n.$$
5.
$$f'(x_0) = \frac{1}{h} \left(\Delta f_0 - \frac{1}{2} \Delta^2 f_0 + \frac{1}{3} \Delta^3 f_0 + \dots + \frac{(-1)^{n+1}}{n} \Delta^n f_0 \right) + \frac{(-1)^n}{n+1} h^n f^{(n+1)}(\xi).$$
6. Ralat sejagat petua trapezium

$$= -\frac{1}{12}(b-a) h^2 f''(\xi).$$
7.
$$\int_a^b f(x) dx = \frac{1}{3}h (f_1 + 4f_2 + 2f_3 + 4f_4 + 2f_5 + \dots + 2f_{n-1} + 4f_n + f_{n+1}) - \frac{(b-a)}{180} h^4 f^{(4)}(\xi).$$
8.
$$\int_a^b f(x) dx = \frac{3}{8}h (f_1 + 3f_2 + 3f_3 + 2f_4 + 3f_5 + 3f_6 + \dots + 2f_{n-2} + 3f_{n-1} + 3f_n + f_{n+1}) - \frac{(b-a)}{80} h^4 f^{(4)}(\xi).$$
9.
$$y_{n+1} = y_n + (K_1 + 2K_2 + 2K_3 + K_4) / 6.0$$

$$K_1 = hf(x_n, y_n)$$

$$K_2 = hf\left(x_n + \frac{1}{2}h, y_n + \frac{1}{2}K_1\right)$$

$$K_3 = hf\left(x_n + \frac{1}{2}h, y_n + \frac{1}{2}K_2\right)$$

$$K_4 = hf(x_n + h, y_n + K_3)$$

-ooo0ooo-